

Особливості сортування і маркування пиломатеріалів

ПИЛОМАТЕРІАЛИ ХВОЙНИХ ПОРІД.

Для виготовлення пиломатеріалів використовуються всі основні промислові породи цього класу.

За розмірами поперечного перерізу пиломатеріали розділяють на дошки, бруски, бруси; за товщиною на тонкі (товщиною до 32 мм включно) і товсті (товщиною від 40 мм і більше); за характером обробки на обрізні і необрізні.

ширина пласті обрізних пиломатеріалів з непаралельними кромками у вузькому місці повинна бути: для товщин 16...50 мм не менше 50 мм; для товщин 50...100 мм – не менше 60 мм; для товщин 100...300 мм – не менше 0,7 товщини.

Ширина вузької пласті необрізних пиломатеріалів, виміряна в будь-якому місці її довжини, повинна бути: для товщин 16...50 мм не менше 50 мм; для товщин 50...100 мм – не менше 60 мм; для товщин 100...300 мм – не менше 0,6 товщин. Пиломатеріали з однією обрізною крайкою і необрізні виробляються з градацією по ширині 10 мм.

Експортні пиломатеріали виробляються з такими поперечними пере-різами: 63x160; 90x90; 90x125; 50x300; 63x300; 75x300; 100x300 мм. Пиломатеріали вказаних параметрів можуть виготовлятися також для внутрішнього ринку.

Для платформ вантажних автомобілів пиломатеріали виробляються з поперечним перерізом 40x180 і 70x150 мм;

- для брусків нафтових вишок – 400x400; 360x360; 200x400; 180x350; 150x300; 300x300 мм; для мостових брусків – 200x240; 220x250 мм.

Для авто і вагонобудування пиломатеріали виробляються завширшки 110 і 130 мм.

Довжина пиломатеріалів для внутрішнього ринку і експорту дорівнює 1 – 6,5 м з градацією 0,25 м; для виготовлення тари 0,5 м і більше а градацією 0,1 м; для мостових брусків 3,25 м; для експорту 0,9 – 6,3 м з градацією 0,3 м.

За якістю дошки і бруски з деревини хвойних порід виготовляються п'яти сортів: відбірний – 1,2,3,4 – й; бруски – чотирьох сортів: 1,2,3,4 – й. Якість деревини і клас шорсткості поверхні визначають для гіршої пласті, за винятком палубних матеріалів, якість яких встановлюється за лицевою пластю і верхніми половинами площі крайок.

Основні сортоутворюючі вади – сучки, тріщини, вади будови деревини, хімічні забарвлення, пошкодження комахами, включення, дефекти обробки і деформації – нормуються в кожному сорті на 1 м або на всю довжину сортименту.

Використання різних сортів пиломатеріалів.

1 – й сорт – для використання в цілому вигляді та розкрою на великі заготовки для відповідальних деталей виробів, а також у будівництві, спеціальному суднобудуванні, автобудуванні, вагонобудуванні.

2 – й сорт – для використання в цілому вигляді та розкрою на великі заготовки для масових деталей виробів, а також у будівництві; у сільськогосподарському машинобудуванні, вагоно- і автомобілебудуванні.

3 – й сорт – для використання в цілому вигляді та розкрою на заготовки для масових, менш навантажених деталей і виробів, а також у будівництві у вагоно – і автомобілебудуванні, виробництва тари.

4 – й сорт – для опалубки, рештовок та інших низькоякісних виробів у будівництві, а також для розкрою на дрібні заготовки і тару.

Всі пиломатеріали повинні бути розсортованими за розмірами і сортами окремо. При цьому допускається поставляти їх у такому вигляді: заготовки до 1 м – всі сорти разом; від 1 до 1,75 м – відбірний, 1-й і 2 –й сорти разом; окремо 3 – й і окремо 4 – й сорти; завдовжки від 2 до 6,5 м – відбірний, 1- й і 2 – й сорти разом, окремо 3 – й і 4 – й.

ПИЛОМАТЕРІАЛИ ЛИСТЯНИХ ПОРІД.

Призначаються для використання у народному господарстві в усіх галузях, крім авіаційної. Для виготовлення пиломатеріалів використовується деревина твердих і м'яколистяних порід.

Пиломатеріали виробляють таких товщин: 19, 22, 25, 32, 40, 45, 50-100 мм з градацією 10 мм. Ширина обрізних пиломатеріалів 60-110 мм з градацією 10 мм і 130, 150, 180, 200 мм; необрізних і однобічно необрізних – 50 мм і більше з градацією 10 мм. Ширина вузької частини у необрізних пиломатеріалів повинна бути не менше 40 мм.

За довжиною встановлюються такі розміри пиломатеріалів: з твердих листяних порід від 0,5 до 6,5 м з градацією 0,10 м; з м'яких листяних порід і берези – 0,5 до 2,0 м з градацією 0,10 м, а від 2 до 6,5 м з градацією 0,25 м. За новими ДСТУ 4845:2007 Пиломатеріали. Класифікація та ДСТУ 4846:2007 Лісоматеріали круглі. Класифікація допускається застосовувати градацію 0,1 м за довжиною для всіх лісоматеріалів. Розміри пиломатеріалів встановлені стандартом для вологості 20%.

Залежно від якості деревини встановлюються три сорти пиломатеріалів для листяних порід і 5 – для хвойних. Порівнюючи норми допустимих вад деревини у пиломатеріалів листяних і хвойних порід, зазначимо, що до пиломатеріалів з листяних порід по основним сортоутворюючим вадам ставляться вищі вимоги, ніж до пиломатеріалів відповідних сортів хвойних порід.

Це пояснюється тим, що пилопродукція з хвойних порід більше вживається як конструкційна для будівництва, а з листяних – для різноманітних промислових, меблевих і побутових виробів.

Пиломатеріали розсортовують за породами, розмірами і сортами.

Породи, сорти, характер обробки, розміри за товщиною, а для обрізних матеріалів і за шириною повинні бути вказані в специфікації споживача.